

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

725.091

Szerző:

Páthonyi János

Cím:

Az új Budapest tervei

Forrás:

Magyarország

Bp.

(Hely)

1931. VII. 7.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Hely

Idő

"1931"

Személy

Helyszám

Az új Budapest tervei

Budapest fürdőváros megalapozásánál a hangsúly Budára esik. A gyönyörű fekvésű Budának három olyan pontja volna, ahol egy kis befektetéssel új szint, levegőt és érdekességet lehetne bevinni. Az egyik a Gül Baba emlékműve és környéke, a másik a kiscelli Schmidt-féle Attila-park a maga nyolevan termet betöltő kincshalmazával és a harmadik a Vérmező területe.

A Gül Baba sirjának kiépítése

Budapest fürdőváros propagálásához nagyban hozzájárulna a Margithid budai oldalán levő Gül Baba sirjának kiépítése. Ez a sir, amely a mohamedánok egyik legnagyobb zarándokhelye, igen elhanyagolt állapotban, dűledező, román-görög vegyes stílusban épült bérház udvarán van. Körülötte bérházak, asztalosműhelyek, amelyek nagyban lerontják hatását. A telektömb régi tulajdonosa, Wagner, akkoriban felajánlotta a fővárosnak kétszáznegyvenven pengőért, de akkor még nem látták át ennek propagatív erejét. A mostani tulajdonos, egy ingatlan adás-vétellel foglalkozó részvénytársaság, egymillióháromszázezer pengőt kér érte. Ez magas ár, de műemléknek nyilvánítva ezt a zarándokhelyet, le lehet nyomni az árárt. Ez a részvénytársaság különben sem viseli nagyvonalúan a műemlék értékét. Abdul Latif főpap már régen kérte, hogy adják neki bérbe a körülvevő termeket, hogy muzeumot rendezhesen be, ezt nem teljesítették, hanem asztalosműhelyül és egyik gépirókisasszonynak lakásul használták fel a törököknek és a mohamedánoknak igen becses termeket.

A közelmúltban jártak nálunk S. Ali Raza és S. Zainuddin H. kán indiai építésszek, akik a világ összes mohamedán helyeit már bejárták. Hozzánk a hyderabadi fejedelem megbízásából jöttek, hogy tanulmányozzák a magyar egyetemi városokat. Ekkor Szily államtitkár felkérésére Zajti Ferenc tudós professzor kalauzolta őket hazánkban és a tárgyalások során merült fel az a gondolat, hogy a mohamedánság nagy szentjének, Gül Babának itteni sirhelyét, illetve zarándokhelyét pompás dolog volna a mohamedánsághoz méltó mecsettel és a mecsethez tartozó épülettömbbel körülvenni. Itt aztán helyet találnának a Keletről Nyugatra törekvő mohamedánok. Ugyanis az azelőtti években évente mintegy százötven-kétszáz török egyetemi hallgató tanult egyetemünkön, de ez a szám nagyon megcsappant. A Gül Baba emlékművel kapcsolatosan felépíteni tervezett otthon újból befogadhatná nemcsak a törökség, hanem a mohamedán Kelet ifjait is. A nevezett két építész hajlandónak mutatkozott a mohamedánok kifejecesedett stílusában megtervezni a mecsetet és a szemináriumot. A terveket reprodukálnák s a régi török zarándokokról készített metszetek reprodukálásával együtt egy kötetben közreadnák. Ezeket a köteteket az általuk bejárt helyeken szétküldéssel népszerűsítének, egyben felhívják a mohamedánokat az építkezési költségek előteremtésére. A fővárosra csak a régi kápolnát magában foglaló épület és

a telektömb megvásárlása hárulna.

Ennek az eszmének a népszerűsítésére társaság alakult Bárczy István polgármester

vezetésével, amely társaság a Rózsadombi Egyesülettel karöltve dolgozik a tervek kiviteléért. A nemrég tartott ülésen szóvá is tették a két indus építész önzetlen felajánlását és a terveket részletekben meg is vitatták. A terv szerint a sirhelyet körülvevő házat kibővítenék és átalakítanák, úgyhogy kétszáz szoba állna rendelkezésére a török ifjuságnak, nemkülönben az ideérkező idegeneknek. A mecset köré terveznek még egy török bazártelepet, ahol a keleti művészet, mohamedán iparművészet termékei kerülnének eladásra. E lakások és bazárok béréből lassan amortizálni lehetne a vételárát is. Ahogy Münchent a nyugati művészetek gócpontjává tették, úgy Budapest is központjává válhat a keleti művészeteknek. Különösen most kell megragadni az alkalmat, mikor München a Glasपालat leégésével vesztett jelentőségéből. Sőt lehetne egy egyszerű aukció-termet nyitni, ahol csupán a keleti művészeti tárgyak kerülnének árverésre és ahol csak szakértők által védjegyzett árut bocsátának a nyugati vásárlóközönség rendelkezésére. Ilyen és hasonló dolgokon kell ideszoktatni a fürdővárosba a nyugati vendégeket, mert csupán a fürdőért nem fognak idejönni, de a Kelet érdekességeinek szemléléséért és a vásárlási lehetőségért szívesen felkarolnák fürdőinket is.

A két hid építése és a Margithid kiszélesítésére a költségvetésben fixiroztak hatvanmillió pengőt. Ennek az összegnek a kezelése mellé nevezzenek ki egy kormánybiztost és amit megtakarítanak itt, abból vegyék meg a Gül Baba-épülettömböt és az óbudai új hid torkolatát képező Attila-park kisajátítandó részét.

Az Attila-szobor és park ügye

A közeljövőben érkezik el Attila fejedelem halálának ezeröttszázéves évfordulója.

A múlt idegenforgalmi kongresszuson Resi Szaffed bej kifejtette, hogy Törökország testvéri szeretetét és rokonszenvét bebizonnyítandó, felajánlja Törökország nevében az építendő szobormonstrum költségeinél a felét. József főherceg gondolata volt a mivelhogy Attilát aranykoporsóban a víz alá temették, éppen azért a vízből kelleni előtörni Attila emlékművének. Így például a Dunából kiemelkedő hatalmas sziklatömbökre építenék. Ez azonban az ünnepe alkalmával nehezen volna megközelíthető. Igen előnyösen és pompásan oldja meg ez a Zajtí Ferenc, hogy a Vérmezőt vízzel keletre elárasztani és ebben a mesterségtóban meghagyni a közepe táján egy sziget és ezen emelni fel Attila szobrát. A sziget két alacsony hid kötné össze a parttal. Egy hasonló mesterséges tó létesítésével avatták India Velencéjévé Udajpur fejedelmi városát.

Ilyen látványosságok nagyban elősegítének Budapest fürdőváros idegenforgalmi centrummá váló fejlődését.

Páthonyi János